

Finansdepartementet
103 33 STOCKHOLM

LOs yttrande över Remiss ang Belägg för broms - Åtgärder för starkare incitament till lägre kommunalskattesatser SOU 2026 nr 20

Landsorganisationen i Sverige (LO) vill lämna följande synpunkter på utredningen *SOU 2026:20 Belägg för broms - Åtgärder för starkare incitament till lägre kommunalskattesatser*. Remissvaret inleds med LOs syn på skatter och utredningens argumentation. Därefter följer kommentarer på ett antal av utredningens förslag.

Sammanfattning av LOs synpunkter

- LO anser att utredningens analys inte håller som belägg för att införa utredningens förslag om bland annat skattebromsavgift och skattesänkarbidrag.
- Svensk välfärd är underfinansierad i förhållande till behoven. Arbetsvillkoren i sektorn är mycket pressade. Resurserna till välfärden behöver ökas, inte minskas. LO anser dock att skattehöjningar i kommuner och regioner bör undvikas av jämlikhetsskäl. För att säkra en hållbar finansiering av välfärd efter behov anser LO att staten ska ta ett större ansvar för välfärdens långsiktiga finansiering och att kostnadsdrivande marknadslösningar i välfärden behöver rullas tillbaka.
- LO avstyrker utredningens huvudförslag om en skattebromsavgift och ett skattesänkingsbidrag.
- LO avstyrker förslaget att beräkningen av statliga skattereduktioner (främst jobbskatteavdraget) låses till 2026 års kommunala skattesats.
- LO avstyrker förslaget om krav i kommunallagen på att eftersträva hög effektivitet i kommunal verksamhet och förslaget om krav på en plan för skattesatsnivå samt en skyldighet för kommuner och regioner att redovisa en motivering till en höjd skattesats i budgeten. Förslagen innebär ökad administration vilket riskerar att ytterligare öka kommunernas och regionernas kostnader.
- LO håller med utredningen i bedömningen att det finns ett behov av att undersöka kostnadsutvecklingen i vården. LO anser att en viktig uppgift för en sådan utredning är att undersöka kostnaderna för marknadslösningar inom vården och

vilka åtgärder som behövs för att använda vårdens resurser bättre.

- LO håller med utredningen i bedömningen att konjunkturstabiliserande statsbidrag bör utredas. LO är dock kritisk till utredningens bedömning att tillskott i statsbidragen ska villkoras mot en tillfälligt brantare skattebroms.

Generella synpunkter på utredningens analys

LO anser att utredningens analys är grund. Argumentationen håller inte som belägg för att göra sådana omfattande inskränkningar av den kommunala beskattningsrätten, en grundläggande del av det kommunala självstyret, som att införa en skattebromsavgift och ett skattesänkarbidrag.

Utredningens analys utgår från en nationalekonomisk teoretisk modell där ökade skatter antas minska viljan att arbeta, utan att ta hänsyn till vad skatteintäkter finansierar. Forskning visar att andra faktorer är viktigare för ett lands sysselsättningsgrad än just skattenivån, till exempel om det finns offentligt subventionerad barn- och äldreomsorg som möjliggör arbete för personer med omsorgsansvar, inte minst för kvinnor.¹ Detta är verksamheter som bekostas av skattemedel och som hotas om kommuner och regioner pressas till att sänka skatten.

Svensk välfärd är underfinansierad i förhållande till behoven. Arbetsvillkoren i sektorn är mycket pressade. I fackförbundet Kommunals medlemsundersökningar svarar 60 procent av barnskötarna i förskolan att bemanningen sällan eller aldrig är tillräcklig och 43 procent av personalen i äldreomsorgen anser att bemanningen är så låg att det innebär en risk för de äldre minst en gång i veckan.² LO anser att det är mycket oroande att utredningen argumenterar för att kommuner och regioner borde överväga lägre ambitioner i välfärden, utan att analysera vad konsekvenserna av detta skulle bli.

Ambitionerna i välfärden och resurserna behöver höjas snarare än sänkas. Att välfärden har blivit sämre finansierad, mer privatiserad och mindre jämlik är en av förklaringarna till varför Sverige är det land där klyftorna har ökat mest i hela västvärlden.

LO anser dock att skattehöjningar i kommuner och regioner bör undvikas av jämlikhetsskäl. För att säkra en hållbar finansiering av välfärd efter behov menar LO att staten ska ta ett större ansvar för välfärdens långsiktiga finansiering och att de kostnadsdrivande marknadslösningar som införts i välfärden behöver rullas tillbaka. LO föreslår att statsbidragen till kommuner och regioner ska öka i takt

¹ Blomqvist, Niklas (2020) [Skatta eller gråta. Om marginalskatternas betydelse för arbetsutbudet](#), s.26

² Kommunal (2026) [Fler barnskötare för en tryggare framtid – en rapport om kvalitet och bemanning i förskolan](#). Kommunal (2026) [Underbemanning som norm. En rapport om kvalitet och bemanning i äldreomsorgen](#)

med priser, löner och befolkningsökningen samt åldersstruktur. De ska även justeras med konjunktoren. En sådan ordning skulle innebära att staten bär merkostnaden av en åldrande befolkning. Det är rimligt eftersom staten har fler skattebaser.³

LO är kritiska till att utredningen behandlar hela arbetsgivaravgiften som en skatt på arbete. En sådan förenkling är missvisande och ignorerar avgifternas grundläggande syfte och konstruktion. Merparten av arbetsgivaravgifterna är en finansiering av de socialförsäkringar som utgör en del av den svenska välfärdsmodellen. När arbetstagare i olika skeden av livet tar ut föräldrapenning, inkomstpension, sjukförsäkring, graviditetspenning, ersättning vid arbetskada och så vidare, är detta finansierat genom arbetsgivaravgifterna. De bör mer korrekt betraktas som en form av uppskjuten lön eller en obligatorisk kollektiv försäkringspremie.

Ett av utredningens argument för sina förslag är att andelen i arbetsför ålder minskar (s. 82). Det stämmer inte. Utredningens beskrivning av den demografiska utvecklingen tar inte hänsyn till att riktåldern för pension har höjts. Att, som utredningen gör, räkna med skatteintäkter baserat på pension vid 65 års ålder är missvisande.

Konjunkturinstitutet skriver, i [Hållbarhetsrapport 2026 för de offentliga finanserna](#), att ”trots att andelen äldre i befolkningen ökar stiger andelen sysselsatta fram till ca 2040”.⁴ LO delar den uppfattningen och konstaterar att SCB gör samma analys ända till 2050 i sina prognoser.⁵ Den demografiska utvecklingen är ett svagt argument för att det skulle finnas risk för skattehöjningar och därmed behov av en skattebroms.

LO ifrågasätter utredningens påstående att det saknas incitament för lägre skattesatser i kommunsektorn. Den lokala politiken utvärderas vart fjärde år i allmänna val. Utredningens egen statistik visar att skattehöjningar är sällsynta. Detta trots att kommunernas och regionernas uppdrag har blivit mer omfattande, till exempel går en allt större andel av barnen i förskola och på fritidshem, LSS-verksamheten har växt, fler sjukdomar kan behandlas och fler lever med kroniska sjukdomar. Dessutom ställer staten krav på kostnadsdrivande marknadslösningar, som obligatoriskt LOV i primärvård.⁶

LOs synpunkter angående utredningens förslag

LO kommenterar nedan utredningens huvudförslag samt några av utredningens andra förslag och bedömningar.

³ LO (2026) [Välfärdsgapet 2025. Resursbehov i vård, skola och omsorg till och med 2029](#)

⁴ Konjunkturinstitutet (2026) [Hållbarhetsrapport 2026 för de offentliga finanserna](#)

⁵ SCB (2026) [Sveriges framtida befolkning 2026-2070](#)

⁶ Se LO (2023) [Välfärdsgapet 2023. Resursbehov i vård, skola och omsorg till och med 2027](#) för fördjupning om att kommunsektorns intäkter och statens andel av finansieringen, som andel av BNP. Från 1998 till 2023 var andelen av BNP relativt konstant, trots ett växande uppdrag.

Skattebroms och skattesänkingsbidrag

LO avstyrker utredningens förslag om skattebroms och skattesänkingsbidrag vid ändringar i skattesatsen för kommunalskatt eller regionalskatt. Förslagen är oproportionerliga inskränkningar av den kommunala beskattningsrätten, som är en central del av den kommunala självstyrelsen. Som utredningen visar riskerar ett skattebromssystem leda till att kommuner och regioner kan bli tvungna att höja skatten ännu mer för att finansiera inte bara sin verksamhet utan även skattebromsavgiften. LO anser att staten ska ge kommuner och regioner hållbara och långsiktiga finansieringsförutsättningar i stället för att införa styrmedel riktade mot kommunernas och regionernas skattesatser.

Utredningens genomgång av tidigare svenska skattebromsar visar att risken är stor att kommuner och regioner agerar kortsiktigt, till exempel drar ned på underhåll eller säljer ut kommunala fastigheter, vilket leder till högre kostnader på längre sikt.

Statliga skattereduktioner inte påverkas av förändringar i kommunernas och regionernas skattesatser

LO avstyrker förslaget att beräkningen av statliga skattereduktioner (främst jobbskatteavdraget) låses till 2026 års kommunala skattesats för att göra framtida skatteförändringar mer kännbara för invånarna. Förslaget innebär att ett redan komplicerat regelverk för jobbskatteavdrag och andra skattereduktioner blir ännu krångligare. LO anser att det riskerar att undergräva skattesystemets legitimitet.

Främja förutsättningar för lägre skattesatser

LO avstyrker förslaget om att införa ett krav i kommunallagen på att kommuner och regioner ska eftersträva hög effektivitet i sin verksamhet. LO avstyrker även förslaget om krav på en plan för skattesatsnivå samt en skyldighet för kommuner och regioner att redovisa en motivering till en höjd skattesats i budgeten. Förslagen innebär utökad administration vilket riskerar att ytterligare öka kommunernas och regionernas kostnader.

Det är svårt att mäta vad som är hög effektivitet i välfärdstjänster. Tjänsterna är komplexa. Resultaten visar sig ofta efter en längre tid. Det gör välfärdstjänster svåra att kontrollera och styra genom enkelt mätbara effektivitetsmått. Erfarenheterna från styrning som fokuserar på kvantitativa indikatorer visar att det finns en stor risk att verksamheten anpassar sig för att maximera resultaten på just det som mäts, snarare än att uppnå målen med välfärden. LO anser att risken är stor att ett effektivitetskrav i kommunallagen skulle leda till att beslut som behöver tas i en politisk diskussion, och som väljare ska kunna påverka i allmänna val, blir en fråga för revisorer och central administration.

Allmänna förutsättningar för så låga kommunalskattenivåer som möjligt

LO håller med utredningen i bedömningen att det finns ett behov av att undersöka kostnadsutvecklingen i vården. LO anser att en sådan utredning ska ha i uppdrag att utreda förutsättningarna för en jämlik hälso- och sjukvård i hela landet. I utredningens uppdrag ska ingå att undersöka kostnaderna för att vården i dag organiseras som om den var en marknad samt vilka åtgärder som behövs för att använda vårdens resurser mer ändamålsenligt.

Ett problem med marknadslösningarna är att vården blir alltmer efterfrågestyrd, och ökar i områden där vårdföretag satsar på marknadsföring, på bekostnad av vård efter behov. Denna utveckling leder både till undanträngning av patienter med större behov och ökade kostnader. En annan risk med marknadslösningar är att fler privata utförare öppnar upp för en ökning av privatfinansierad vård via bland annat privata sjukvårdsförsäkringar. En sådan utveckling hotar tilliten till det offentligt finansierade välfärdssystemet.

Minska risk för skattehöjningar vid framtida lågkonjunktur

LO ställer sig positiv till utredningens bedömning att en utredning bör få i uppdrag att utreda konjunkturstabiliserande statsbidrag. LO anser att statsbidragen till välfärden ska vara värdesäkrade och justeras med konjunkturen. LO är däremot kritisk till utredningens bedömning att tillskott i statsbidragen ska villkoras mot en tillfälligt brantare skattebroms.

Med vänlig hälsning
Landsorganisationen i Sverige

Johan Lindholm

Ulrika Lorentzi
Handläggare